

7. Зборовский Г. Е. Общая социология / Курс лекций. - Екатеринбург, 1999 – с. 247.
8. Иванов В.Н., Патрушев В.И., Галиев Г.Т. Инновационные социальные технологии устойчивого развития. - Уфа: ДизайнПолиграфСервис, 2003. - С. 38.
9. Пахтер М., Лэндри Ч. Культура на перепутье. Культура и культурные институты в XXI веке / [Пер. с англ. М. Гнедовский]. - М.: Классика-XXI, 2003. - С.48 - 49.
10. Тросби Д. Роль культуры в экономическом развитии // Государственная служба за рубежом: реферат, бюллетень. - 2004. -№ 5.- С. 45

УДК 141

ДОЗВІЛЛЄВІ ПРАКТИКИ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ

Афанасьєва Л.В.

к. ф. н., доцент кафедри соціології

Букрєєва Ірина Вікторівна

к. ф. н., доцент кафедри соціології

Яковлева Юлія Володимирівна

студентка спеціальності 054 соціологія, МДПУ ім. Б. Хмельницького

В сучасному українському суспільстві активний вплив культури, як життєво – необхідного соціального феномену, поширюється і на дозволля усіх верств і категорій населення. Дозволля і потенційно, і реально є часом для духовного розвитку особистості, зміцнення морального і фізичного здоров'я, розвитку творчих здібностей людини. Сучасні суспільні перетворення в Україні описуються, як правило, за допомогою термінів «трансформація», «модернізація». Ці поняття утворюють своєрідну аналітичну «матрицю» сучасних цивілізаційних перетворень та мають своє смислове навантаження. Найбільш загальним у цьому ряду є поняття «трансформація», яке й найчастіше вживається. Соціальна трансформація – це процес внутрішніх змін у суспільстві, що нерідко супроводжується корінним руйнуванням його структур [1].

Потреби життя вимагають розробки і впровадження нових наукових підходів до дослідження особливостей цього соціального явища, його змісту, принципів і специфіки функціонування. Останнім часом культурно-дозволлева сфера життєдіяльності суспільства стає об'єктом численних наукових досліджень у філософії, культурології, соціології, психології, економіці. У західній культур філософії дослідження культури як наукового напрямку представлені в роботах Б. Анкерманна, Е. Буньє, Н. Гартмана, В. Коперса, Е. Лича, У. Риверса, А. Тойнбі, Л. Фробеніуса, М. Хайдеггера, М. Шелера, Г. Еліот-Смита та ін. Однак у вітчизняній соціологічній науці основні закономірності функціонування та розвитку культурно-дозволлевої

діяльності методологічно не конкретизовані та не визначені категоріально; не розроблені чисельні питання доцільного застосування інноваційних культурно-дозвіллевих систем у соціальній практиці [4 с.11].

Складні трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні, негативно позначилися й на функціонуванні складових життєвого середовища – від виробничих процесів до соціальної і культурної сфери. Соціальні процеси в нашій країні характеризуються кризою ціннісних орієнтацій і настанов, що спричинює невизначеність, нестабільність як суспільства в цілому, так і кожної особистості зокрема, тому даний етап можна охарактеризувати як перехідний етап зміни соціокультурних формацій. Ці процеси посилюються, ще й зростанням інформаційного потоку, розширенням інтелектуальних кордонів, що є характерними для всього світу. Глобалізація всіх сфер життя спричинює поглинання ціннісно-сміслового змісту духовності, що призводить до неминучих змін як в аксіологічній сфері, так і в духовній [2].

Під час соціокультурних змін в Україні, актуальною залишається проблема змін світоглядних орієнтирів та їх формування у підростаючого покоління. В першу чергу це пов'язано з економічними і політичними подіями в країні. Важливою сходинкою культурної діяльності є поширення, розподіл культурних цінностей. Культурна діяльність – діяльність по збереженню, створенню, поширенню і освоєнню культурних цінностей [3].

Ситуація у сфері культури, на прикладі хоча б статичних даних, свідчить про процеси «згортання» соціокультурних практик у суспільстві в цілому. Зміни у соціальній структурі суспільства, поляризація стилю життя окремих верств населення, формування субкультур виявляють себе, зокрема, і в культурно-дозвіллевій диференціації населення [5, с. 230].

Існуючий досвід вивчення культурно-дозвіллевої діяльності не може беззастережно претендувати на досить об'ємне і завершене дослідження. У більшості випадків автори обмежуються рамками одного з компонентів культурно-дозвіллевої діяльності, обирають в якості основного один з наукових підходів досліджень. Спираючись на сучасне розуміння призначення дозвілля, культурно-дозвільної діяльності можна визначити як систему професійної і непрофесійної діяльності, стимулюючу соціально-культурну активність, духовний розвиток особистості і соціуму в умовах вільного часу. У більш широкому контексті культурно-дозвільної діяльності являє собою суспільно-значимий спосіб активного ставлення особистості і соціуму до дійсності, що виявляється у виробництві, розповсюдженні, споживанні цінностей культури в сфері дозвілля.

Список літератури:

1. Бакальчук Б. О. Культурна самотутність як фактор національної безпеки України: гуманітарний аспект. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.niisp.gov.ua/vydanna/panorama .

2. Батіщева О. Державне управління розвитком національної культури в умовах глобалізації : дис. канд. держ. упр. спец. 25.00.01 – Теорія та історія державного управління / О. Батіщева. Львів, 2007, 227 с.

3. Богатырева Т. Г. Потребление культуры: направления современной культурной политики // Вопросы культурологии. 2005. № 8-9-10.

4. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах / І.В. Петрова. – К.: Кондор, 2005, с.11.

5. Статистичний щорічник України за 2002 рік. Держ. ком. стат. України. За ред. О.Г.Осауленка. К.: Техніка, 2003. 230с.

УДК 811.111'25:305

КОД МУЖЕСТВЕННОСТИ «ВЕКА ДЖАЗА»

Билан Н.И.

к.ф.н., доцент кафедры филологии и перевода Днепроовского национального университета железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна

Кризис гендерной идентичности, который переживает современный мир [2], заставляет ученых искать ответы на все те же вечные вопросы – какими должны быть мужчина и женщина и каковы их роли в обществе. Профессор антропологии Нью-Йоркского университета Д. Гилмор, осуществивший значительное ретроспективное кросс-культурное исследование мускулинности, утверждает, что основными составляющими кода мужественности являются самостоятельность выбора, дисциплина, самоограничение, жертвенность и способность выполнять поставленные задачи, даже если это достигается ценой жизни мужчины [3, с. 229–230].

Признавая важность проблематики гендерных исследований, мы считаем интересным проанализировать концептосферу романа Ф. С.Фидджеральда «Ночь нежна» [7], так как одним из основных ее элементов являются концепты МУЖЧИНА и ЖЕНЩИНА. Обращение к концептуальному содержанию этого романа объясняется ролью Ф. С. Фидджеральда в американской и мировой литературе и культуре. Величина таланта Ф. С. Фидджеральда, определившего характер и давшего название целой эпохе американской истории – «веку джаза» – позволила ему почувствовать и воплотить в его произведении глубинные трансформации мировоззрения людей той эпохи, которые повлекли за собой изменения в понимании ролей мужчины и женщины. Роман «Ночь нежна» был выбран нами для анализа концептов МУЖЧИНА и ЖЕНЩИНА не только потому, что эти концепты являются в данном романе текстообразующими, но и потому, что произведения Ф. С. Фидджеральда регулярно переиздаются, а